

Lovforslag nr. L 178. Fremsat den 1. marts 2001 af Kristian Thulesen Dahl (DF), Christian H. Hansen (DF), Pia Kjærsgaard (DF) og Peter Skaarup (DF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Ophævelse af mulighed for fritagelse for religionsundervisning)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 730 af 21. juli 2000, foretages følgende ændring:

1. § 6, stk. 2, udgår.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2001.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Forslagsstillerne er af den opfattelse, at muligheden for at blive fritaget for deltagelse i undervisning i kristendomskundskab i folkeskolen skal ophæves.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at hvis man skal forstå det danske samfund og kunne klare sig her, så er det vigtigt, at man tilegner sig kundskaber om den kristne tradition, den religiøse symbolik og om den tusindårige danske historie, der i vid udstrækning er præget af kirken.

Anledningen til nærværende forslag er dels afledt af debatten om at omdøbe faget »kristendomskundskab« til »religion« og dels af en generel holdning hos forslagsstillerne om, at det er vigtigt for forståelsen af det danske samfund, at man deltager i undervisningen i kristendomskundskab for at kunne begå sig her.

Som udgangspunkt for denne debat er det vigtigt at forstå, at faget kristendomskundskab ikke har til formål at være *forkyndende*, men at faget er et orienterende fag på linje med f.eks. undervisning i historie.

Muligheden for at blive fritaget for deltagelse i kristendomskundskab har sammenhæng med, at undervisningen i kristendomskundskab tidligere var *forkyndende* og havde til opgave at give eleverne et kristent livssyn. I 1937 fik forældrene mulighed for at bede deres børn fritaget for undervisning i kristendomskundskab, fordi faget var *forkyndende*. I 1975 blev det *forkyndende* element imidlertid taget ud af undervisningen og faget gjort orienterende, og siden har argumenterne for fritagelse ikke holdt.

Tidligere fandtes der også en fritagelsesbestemmelse for deltagelse i faget religion i gymnasiet, hvor der undervises 76 timer i religion på både den sproglige og på den matematiske linje. Fritagelsesbestemmelsen findes ikke mere.

Folkeskolelovens gældende formulering om fritagelse for deltagelse i undervisning i kristendomskundskab har følgende ordlyd i § 6, stk. 2: »Et barn skal efter anmodning fritages for at deltage i undervisningen i kristendomskundskab, når forældremyndighedens indehaver skriftligt over for skolens leder erklærer selv at ville sørge for barnets religionsundervisning.

Fritagelsen kan normalt kun ske fra begyndelsen af et skoleår. Er barnet fyldt 15 år, kan fritagelse kun ske med barnets samtykke.«

Der er i loven ikke nogen hjemmel til at kontrollere, om forældrene efterlever denne erklæring.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at når ingen kontrollerer, om forældrene efterlever erklæringen om, at forældrene selv vil sørge for barnets religionsundervisning, så er der heller ingen garanti for, at barnet tilegner sig kundskaber om den kristne tradition, den tusindårige danske historie og om den religiøse symbolik. Dermed kan en del børn komme til at mangle helt basale kundskaber for forståelsen af det danske samfund og dermed være ringere stillet i mulighederne for at begå og klare sig her end de elever, der har deltaget i folkeskolens undervisning om kristendomskundskab.

Undervisningsministeren oplyste i forbindelse med besvarelsen af spørgsmål nr. US 35 den 30. januar 2001, jf. Folketingstidende 2000-01, forhandlingerne side 3837 og 3838, at de steder, hvor skolerne er meget omhyggelige med at informere om, at faget handler om *kristendomskundskab* – altså kundskab om kristendommen og ikke *forkyndelse* eller religiøs oplæring – har man meget gode resultater med at få eleverne til at deltage i undervisningen uanset retten til at blive fritaget. Det blev i samme besvarelse oplyst, at man i 1980'erne vurderede, at der var mellem 1 og 2 pct. af eleverne, der var fritaget for undervisningen. En rundspørge til tre skoler i forbindelse med besvarelsen af spørgsmålet viste, at fritagelsen var på mellem 8 og 15 pct. i gruppen af børn med anden religiøs baggrund. Hvorvidt en fritagelse på mellem 8 og 15 pct. i gruppen af børn med en anden religiøs baggrund er udtryk for en landsdækkende tendens, kan der ud fra det ringe antal forespørgsler næppe siges noget sikkert om.

Det nærmere indhold af undervisningen i kristendomskundskab fremgår af folkeskoleloven. Af folkeskolelovens § 6, stk. 1, samt af bekendtgørelsen om folkeskolens fag, der er optrykt som bilag 2 til forslaget, fremgår det således, at »kristendomsundervisning-

gens centrale kundskabsområder er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom. På de ældste klassetrin skal undervisningen tillige omfatte fremmede religioner og andre livsanskuelser».

Undervisning i kristendomskundskab har som nævnt siden 1975 været et orienterende fag på linje med historie, og man kan næppe forestille sig, at forældre vil bede deres børn fritaget for undervisning i historie med den begrundelse, at undervisningen medfører samvittighedskonflikter for forældrene. Det er vigtigt at have et solidt kendskab til historien, både til sit eget lands historie og til verdenshistorien. Hvis ikke man kender historien, kan man heller ikke drage lære af fortidens fejltagelser, og disse kan måske dermed blive gentaget. Det er en udbredt opfattelse, at hvis man mangler historisk kendskab, bliver man rodløs i sit samfund.

Det er vigtigt at gøre sig klart, at formålet med historieundervisning ikke alene er en undervisning i årstal, krige og kongerækker, men at historieundervisningen også går ud på at styrke elevernes historiebevidsthed og øge deres lyst til og motivation for aktiv deltagelse i et demokratisk samfund.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at undervisning i kristendomskundskab er og bliver en naturlig del af den samlede historieundervisning, og at en fritagelse for kristendomskundskab er at løsrive eleven fra en sammenhængende undervisning i historie. Elever, der ikke deltager i kristendomsundervisningen, kommer uundgåeligt til at mangle helt basale kundskaber og viden om kristendommens historiske indflydelse på de sidste 1000 års danmarkshistorie.

Det er også vigtigt at forstå, at kristendommen indeholder et sæt af værdier, som er vigtige at kende til i forbindelse med omgangen med andre mennesker, og at disse værdisæt til dels afspejles i vores demokratiske system og lovgivning.

I disse år kommer der mange personer til Danmark med en anderledes kulturel baggrund end den, det danske samfund er baseret og grundfæstet på. Netop over for børn af sådanne forældre er det vigtigt, at forældrene ikke på baggrund af en misforstået opfattelse af indholdet af undervisningen i kristendomskundskab beder deres børn fritaget for undervisningen og

dermed afskærer deres børn fra en vigtig forståelse for, hvordan det er at være her i Danmark.

Et spørgsmål i debatten har været, om en ophævelse af fritagelsesbestemmelsen ville betyde, at Danmark kommer i konflikt med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions bestemmelser om religionsfrihed. Af denne fremgår det af artikel 9, stk. 1, at »enhver har ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed; denne ret omfatter frihed til at skifte religion eller tro samt frihed til enten alene eller sammen med andre, offentligt eller privat at udøve sin religion eller tro gennem gudstjeneste, undervisning, andagt og overholdelse af religiøse skikke».

Det er forslagsstillernes opfattelse, at når faget ikke er forkyndende, men derimod er oplysende og orienterende på linje med f.eks. historie, så kan der ikke være nogen risiko for, at eleverne skulle blive udsat for en religiøs påvirkning, der strider mod menneskerettighederne. En ophævelse af fritagelsesbestemmelsen kan derfor næppe antages at ville bringe Danmark på kant med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions bestemmelser om religionsfrihed.

Sammenfattende mener forslagsstillerne, at undervisning i kristendomskundskab er et vigtigt fag for elevernes forståelse af det danske samfund og for deres fremtidige muligheder i Danmark. Da faget ikke er forkyndende, er det forslagsstillernes opfattelse, at den eksisterende fritagelsesbestemmelse skal ophæves.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Bestemmelsen medfører, at muligheden for at blive fritaget for deltagelse i undervisning i kristendomskundskab i folkeskolen ophæves.

Til § 2

Ophævelse af fritagelsesmuligheden skal have virkning fra og med skoleåret 2001/2002, der sædvanligvis starter i slutningen af juli eller starten af august måned. Derfor skal loven træde i kraft den 1. juli 2001.

Skriftlig fremsættelse

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Ophævelse af mulighed for fritagelse for religionsundervisning).

(Lovforslag nr. L 178).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

*Gældende formulering***§ 6.**

Stk. 2. Et barn skal efter anmodning fritages for at deltage i undervisningen i kristendoms-kundskab, når forældremyndighedens indehaver skriftligt over for skolens leder erklærer selv at ville sørge for barnets religionsundervisning. Fritagelsen kan normalt kun ske fra begyndelsen af et skoleår. Er barnet fyldt 15 år, kan fritagelse kun ske med barnets samtykke.

*Lovforslaget***§ 6, stk. 2, udgår.**

Bilag 2

Folkeskolens fag.

Af bekendtgørelse nr. 482 af 6. juni 1994 om formålet med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner med angivelse af centrale kundskabs- og færdighedsområder fremgår det af § 3:

Kristendomskundskab

Undervisningen i kristendomskundskab har følgende formål og centrale kundskabs- og færdighedsområder:

Formål

Formålet med undervisningen i kristendomskundskab er, at eleverne erkender og forstår, at den religiøse dimension har betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og for dets forhold til andre.

Undervisningen tager sit udgangspunkt i kristendommen, som denne fremtræder i historisk og nutidig sammenhæng.

Eleverne skal opnå kendskab til bibelske fortællinger og forståelse af kristendommens betydning for værdigrundlaget i vor kulturkreds. Derudover indgår ikke-kristne religioner og livsanskuelser med henblik på, at eleverne får forståelse af andre livsformer og holdninger.

Gennem mødet med de forskellige former for livsspørgsmål og svar, som findes i kristendommen samt i andre religioner og livsopfattelser, skal undervisningen give eleverne et grundlag for personlig og ansvarlig stillingtagen og handling over for medmennesket og naturen.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Elevernes erfaringer og oplevelser uddybes i mødet med det faglige stof.

Livsfilosofi og etik

Almenmenneskelige spørgsmål, der stilles og drøftes såvel inden for kristendommen som i andre religioner og livsopfattelser, såsom

– etiske principper og problemstillinger; moralsk praksis

– menneskets opfattelse af verden og dets ansvar for naturen.

Bibelske fortællinger

Centrale fortællinger fra Gammel og Ny Testamente, således at fortællingernes sigte, sammenhæng og perspektiv kommer frem.

Kristendommen i historisk og nutidig sammenhæng

Udvalgte perioder af kristendommens historie, herunder Reformationen. Større kristne kirkesamfund i vor tid.

Træk af kristendommens historie i Danmark. Kirke og stat.

Folkekirkens evangelisk-lutherske kristendom, herunder brugen af salmer som udtryksform.

Ikke-kristne religioner og livsopfattelser

Nogle verdensreligioner, der har betydning i nutiden, herunder deres fremtrædelsesform og samspillet mellem religion og samfund.

Eksempler på religiøse bevægelser og andre livsopfattelser, som direkte eller indirekte præger menneskers livssyn i dag.

Kunst og symboler

Elementære religiøse begreber og symboler samt kendskab til myter og religiøst sprog.

Forskellige kunstneriske udtryksformer som kirkebyggeri, musik og billedkunst.

Undervisningen skal udvikle elevernes færdighed i at kunne:

- samtale om, hvad det er at være til
- lytte til fortællinger og stille spørgsmål til disse
- bearbejde udsagn fra religioner i deres historiske sammenhæng
- forstå og respektere forskellige livsopfattelser
- se forskellen mellem forskellige religioner.